

Edvin Pettersson Hovsala Hög.

(Högby) Västmanlän

Samband till Gamla Gommimuren, seder och bruk.

För inte länge, tillbaka i tiden, än blott några
få årtionden lede rätt mycket gamla seder,
och föreställningar, s. k. skrock, kom i min
hembygd.

Spelkvällar, namndagsgästg.

— Segerkuvar. tomte, vild, juld, jask

En gång strax i början på adertonhundratalet
utbröt eld i en grannby till vår egen. Stark syd-
lig vind blåste, och elden spred sig med fruktans-
värd hastighet och hotade att lägga hela byn i
aska. Då kom i det samma en man med en såkal-
lad "segerkuva", och denna hade en underbar kraft el-
len hölls tillbaka med sig, by strax vände sig vänt
och byn räddades från en säker undergång.

Stora fotspår.

Uppå ett berg några hundra meter
från mitt hem, syns tydeligt stora fotspår, så-
minstone en meter långa, i form och färg lika
en människas. Man säger att det är spår efter
en stor jätte som där har levat.

Julen.

En gammal sed, som synes vara mycket märk-
lig och hemsk, är den, att man på julkvällen, när
familjen samlats och är aftonvard, gick utanför och
såg på fönstret. Om de någon av de innevarande syn-
de utan huvud, skulle denna dö under det kom-
mande året.

Under julen strödde man fullt med
halv över golvet, och i denna skulle man se-
don ligga. Om någon skulle den ej heller få ta-
gas bort, någonting som man, antagligen nu
ej skulle hålla för något hemskligt.

Fomben.

Som man då bodde på Fomben, så skulle dessa under julen också ha en del. Man satte då ett gröt och dylikt åt dem, ty mot dessa mätte man vara så gästvänlig som man kunde, ty så dessa bodde man ju allt olyckor och sådant berodde.

Julbocker och stjärnor av halva tillverka de man, dessa gick man redan omkring med, och slängde in dem, helt oöfventat till gramor och de kantar.

På julmorgonen skulle alla till kyrkan. Julottan började då klockare fyra på morgonen.

När man redan äkte hem från julottan, brukade man köra i kapp. Den som då kom först hem, skulle få bästa spöden, kände man.

Såsom karlarna satt in höstarna, skulle de på ständer, få intaga smörgis och förfäskningar.

Tanken.

Vid julekvällen användes "julebrev" det vill säga för den, som ej var uppse tillräckligt tidigt på morgonen. För brukade man ta in några veckor tidigare så att detta skulle kunna spricka ut och bli riktigt vackert till helgen.

Sådden.

Samma dag som man ämnade bryta att så, gingo alla byns innevänsor ut med hummar över de åkrar, som de skulle så. På detta sätt kände man, att det var möjligt att främjas växtligheten.

En särskild dag på året skulle man springa maken över grannens egendom. Detta skulle sedan ha sin särskilda inverkan på växtligheten.

Spelthöllan.

Så kallade spelthöllan var mycket vanliga för i tiden, då ungdomen gick tillsammans för att

arbetar, men förtas även som sig i mycket de kunde.
Man berättades om att ha dessa sammankomster i hem-
men undan för undan. Allting som behövdes för des-
sa sammankomster, tillreddes i hemmet.

Namnsgodsnyttig.

Vid namnsdagar brukade man tillverka konst-
gjorda gulbar eller gummar till ära för den, som ha-
de sin högtid dag. Dessa kunde man sedan ställa upp
på tak eller någon annan stans, där det passade. Att
sjungas tidigt på morgonen vid sådana tillfällen
var vanligt nästan överallt.